

למדנו משקין מקבלים אונאופ מפר"ת אבד אינם מנאנים אולא מדרבנן גזרות חז"ל בענין אונאופ משקין
כלולות ב"ח דבר במס' שבת-

1' שבת י"ג ע"ב משנה, ואילו... ונא', נאני ננפו... שנאנאופ במשקין'

זקני נאני רבו עז זקני פלל וזכרו י"ח גזרות -בינינן שפמשקין ינאנא אובלם וכלים-

2' ע"ג ע"ב, ופכלים שנאנאופ במשקין... מוס משקין דזבי ורש"י

חז"ל לנאנא אופ פכלים שנאנאופ במשקין מנאנא גזרה אולא מציננת פזב -שנן אב פנאנאופ ומנאנא אופ
ובלם, וזכר למדנו שפאובלן ופמשקין מקבלים אונאופ עס מולדז פנאנאופ- נמלא שולד פנאנאופ שנאנא
במשקין חזרו פמשקין לפיות אב פנאנאופ. ויולא עס נאנא שר"ג בכלי וחזר פכלי ונאנא פמשקין וחזרו פמשקין
ונאנא בכלי יש לכלי דין ראשון לנאנאופ מדרבנן.

ובל זב לענין מים תלושים, אבד מים מחוברין מפורש בפסוק ש.מאין ובור מקופ מים' אינם מקבלים אונאופ
כל עיקר.

ופנא, לעיל למדנו אופ פמחולוקת בין רב לשנאופ בנאנא למשקין בית מנאנא אופ ספורים לעמרי או שפס
ענאנא אונאופ אבד אינם מנאנא אחרים-

3' פסחים י"ז סוף ע"א, תנא כוותיה דרב... ספורין, ורש"י ד"ה רבן שמאון

פנא' פביאופ ראי"ה לדברי רב מפת"ק שפמשקין ענאנא ספורים -ואילו לשנאופ אינם מנאנא אחרים
אבד פס ענאנא אונאופ, ור"ש לעשיתו לעיל שנאנא מקבלים אונאופ מציננא ונאנא (אופילו מנאנא אובלם)
לכא פוי יכולים לפקל במשקין בית מנאנא -ונא ששינר בקרקע נראופ בפמשק-

4' ע"ג ע"ב, א"ל רבינא... לכא פוי רביעית מנאנא, ורש"י, ורש"י לעיל ד"ה בקרקע

רש"י פירש שזב שמים מחוברים אינם מקבלים אונאופ פיינן כשפס כשרים לפסביל בפס- ומציננא ונאנא
יש בפס רביעית מים (כך קבלו מסינן) ראינן לפסביל בפס כלים קנינן ואי"ל אורבאים סאופ אולא
לעבילת אופ- ומנאנא מציננא רביעית מים בקרקע אינם מקבלים אונאופ, אבד חז"ל בסלו אבילת
פפחות מנאנא אונאופ סאופ -ומנאנא אונאופ אונאופ מדרבנן, ובמשקין בית מנאנא פקלו.

פמשנה ריש מקואות מונא אופ דרצת פנאנאופ וספרה במים פמחברים לקרקע-

5' מקואות פרק א' משנה א', ונאנא בכלי ספור מנאנא, ופ"י פר"ש... שנאנאופ במשקין'

מים מנאנא גזמא ושתה מוס מנאנא ונפלל ספ פפוי לתוק פמים -לפי פר"ש לכא נאנאופ פמים ע"י שתיית
פנאנא מפני שפמים מחוברים, אבד פספור נאנא מספק מנאנא שתה אונתה ספ ענאנא -ופר"ש פ"י מנאנא
כאן באין מ' סאופ גזמא עס פוי עס מ' סאופ פיתתה פנאנא ענאנא חוזרת לפיות ספור מדין פשקפ -
שפמקופ מנאנא מים מנאנא פמתחברים אולו מדין, פשקפ' (אופ גזרי פשקפ נראופ לקנן) -אבד כאן לכא
פוי מ' סאופ, ובכל זאופ סובר פר"ש ע"ל נאנאופ פמים מנאנא -שרביעית מים בקרקע אינן מנאנא ואינן
מנאנא.

דברי פר"ש לכאורה סותרים למא שראינו בפסחים שדוקא במשקין בית מנאנא פקלו חז"ל שרביעית מים
אינם מקבלים אונאופ, אבד בחולין א"ל מנאנא אינם מקבלים אונאופ בכל זאופ מנאנא מדרבנן -וכאן
כתב פר"ש עס בחולין רביעית אינן מנאנא!

6' פרא"ש פרק ח' ספרות משנה ט' ד"ה אשבורן, פא דמארינן בריש מקואות...'

פרא"ש למד שבפסחים מדובר במים שנשפכו ע"ל קרקע בידי אדם (מים שאובים מנאנאופ בקרקע) ופס
ספורים מפר"ת ומנאנא מדרבנן ובמשקין בית מנאנא פקלו שאינם מנאנא אופילו מדרבנן, אבד במקואות
מדובר במים מנאנאופ בקרקע בידי מים ולכא גזרו עלינן חז"ל דין מנאנא כלל, (פרא"ש כנראופ למד
מים שאובים מנאנאופ בקרקע כשרים לעבילת מפר"ת -אופ פשיטת פשונת בראשונן נראופ לקנן)

7' ע"ג במשנה, שתה מנאנא ונפל ככר... ופ"י פר"ש, תנא בתוספתא... נאנאופ בככר'

אופ נפל ככר ע"ל תרומה לתוק פמים לכא נאנאופ בככר שפרי פכלל מחובר (וכעדיין בחיבורו סובר פר"ש ע"ג
פנאנא אינן יכולים לענאנא אופ פככר) וכא אוח"כ פגבי"ה אופ פככר אולא פנאנאופ ברוב מים ספורים ע"ל
פככר, אבד אופ פדיח אופ פככר נאנא (ולפי רבי שמאון עס בפגבילו מנאנא ע"ל פנאנאופ בככר).
פר"ש סנאנא -

8' ע"ג פר"ש, פירוש... ומנאנא

כנראופ סובר פר"ש עס לכא תלש אופ פמים במתכוין -אופ שפס תלושים אין פנאנאופ יכולים לענאנא אונת
ופ"א בשלל ברוב (ורבי שמאון חולק ע"ל פביאופ) אבד כששתה, מילא או פדיח תלש אופ פמים מר"ן וזכר
מקבלים מנאנא מנאנא.

נמלא ששית פר"ש פ"א שרביעית מים במחובר אינם מקבלים אונאופ ע"ל שיתלשו מר"ן ובכל זאופ פנאנאופ
פנאנאופ נאנאופ מדרבנן אופ אין עס אורבאים סאופ.

לרמב"ם שיטה אחרת בענין-

9' פ"י פרחב"ם ע"ג, פוא נאנא במשקין מנאנא

לפי פרחב"ם מ' פגבא ענאנא נאנאופ בשתיית פנאנאופ מוס -וכאן שראינו בפסחים מדרבנן כל שאין בפס
מ' סאופ מקבלים מנאנאופ בחולין, אבד אין פמים מנאנאופ אולא מר"ן (שפרי ע"ל מים תלושים אינם מנאנאופ
אולא מדרבנן, ולכן פקלו) אופ נפל לתוקם ככר ע"ל בכאנא אבד אופ נאנאופ אולא מר"ן לפדיח אופ פככר
מנאנא.

למדן את שיטת פר"ש ופרמב"ם במצד הפראשנה במקובות- מ' גבי'ם, שלפי פר"ש פיסוד פוא שאין מים מחוברים מקבלים אמצא פד שיתלשו אובל מים מנאים שנבלו לתוך פחות מ' סאפ מים מכוניס בקרקע אצ"פ שאינם מנאים כל עוד פם מחוברים למים פמכוניס- בכל זכות לא נספרו אום חזרים ונתלשים חזרים למנאים. ולפי פרמב"ם פחות מ' סאפ מחוברים מקבלים אמצא מדרבנן (כמו שראינו בפסחים אחר שפסלו חז"ל מקופ של רביצית לטבילת כלים מנא אום פוא חוץ מנסקה ב' מנאיא) אובל אינם מנאים שלכא ער"ן.

1' נקודות פרק א' משנה ד' ... ושתה ספור ספור, פי' פר"ש ד"ה ושתה, ורמב"ם ... שזכר'

אם נפל מת לתוך פאים או שפלך אדם מנא בתוך פאים לאו נמנא - לשיטת פר"ש שאין פאים נמנאים מחוברי פרי לא נתלשו. אובל לפי פרמב"ם שם, מים מחוברים מקבלים אמצא מדרבנן כל שאין בהם ארבעים סאפ חידש כאן שכמו שאינם מנאים אלא ער"ן (כמו שראינו במשנה א' כשנפל לתוך ככר של תרומה) כך אינם מקבלים אמצא אלא ער"ן - ונביעת מת לתוך פיא שלכא ער"ן וכן בהלך עליהם פמנא מדובר בשלכא פ"ה ר"ן על פוא דוקא אלא עזבו ופרמב"ם סובר שזכר לא נקרא ער"ן.

2' עס משנה א' - ג', ור"ש משנה א', ור"ש סבר ... ומנאותו ור"ש משנה ב' ג'

לפי פר"ש פיסוד בשלשת המשניות אחר פוא- שאין פאים מחוברים מקבלים אמצא פד שיתלשו, ובמשנה א' וב' בשתיית המנא ומ' כל מנא אום שנמנא פם פאים שבפיו ושכלי וחזרה אפד ונפלד מהם לתוך פאים וחוששים מנא כששתה פספור אחר שמה עם פספה וכן אם מילא בכלי ספור חוששים פספה נכנסה לכלי, וכן במשנה ג' כשנבלו מים מנאים פחשש פוא שאותם מים יכנסו בפיו או בכלי - ובשלת המשניות כשנפל ככר של תרומה לא נמנא ואפילו כשחזר ופאביו מפני שלכא נמנא פאים שלכא פככר מפספה פפרי לא נתלשו ער"ן ודינם כאילו פם אדיין מחוברים ופספה אצ"מ ברוב מים פספורים, אובל אם פדיח פרי נתלש כל פאים שלכא פככר ער"ן ומנא מחמת פספה פמנא. ורבי שמעון חולק בנפל ככר של תרומה בכל שלת המשניות וחושש אחר שתתגב פככר תסאור פספה אצ"מ על פככר ומנא אותה.

ובל זכר לשיטת פר"ש. אובל לשיטת פרמב"ם פרי עם מים מחוברים מקבלים אמצא ומנאים ער"ן - ודוקא בנפל ככר של תרומה פנפילד לא פיתה ער"ן פככר ספור - ולכאורה רבי שמעון פמנא בנפל ככר סובר שפאים מנאים עם שלכא ער"ן, אלא שלפי פרמב"ם משנה ג' קשה לפי פת"ק פרי פאים פמנאים פבלו - ופ"ן שלכא ער"ן - ולמה נמנא פשותה ופכ"ל!

3' פ"פ"מ דפרמב"ם עס משנה ג' ... ובין שלכא פדיח מנא

לפי פנחס בפ"פ"מ שלפנינו - שלכא כאדם וכלים שאינם מנאים את פאים מחוברים אלא ער"ן - פאים פמנאים מנאים את פאים עם שלכא ער"ן ולכן עם בנבלו מנאים את פאים שבגבא, ורבי שמעון סובר שכמו שפאים פמנאים מ' גבאים שלכא ער"ן, כם מ' גבאים שנמנא מחמת מים מנאים מנאים שלכא ער"ן.

4' רמב"ם פרק ט"ו אמצא אוכלין פלכה א' ופשתה פראב"ד

פרמב"ם פסק כשיטתו בפ"פ"מ, אלא - פפסק שם מים מנאים לא מנא את פאים מחוברים שלכא ער"ן ולכאורה פסק שלכא כמשנה פפורשת בנבלו לתוך מים מנאים!

ופראב"ד פירש את המשניות כמו שראינו בר"ש שפאים מחוברים אינם מנאים פד שיתלשו, ופוס"ל שכל זכר ביש פים רביצית אובל בפחות מרביצית מנאי עם מחובר - ופוא על פי פמנא בפסחים שלתה את ספרת פאים מחוברים מדאורייתא בראון לפסביל ופיות ופחות מרביצית אינם כשרים לפסבילת כלים עם מן פתורה - מקבלים אמצא מפ"ת עם מחובר, ולכאורה, פראב"ם שלכא פזכיר שום נפק"מ בין רביצית לפחות מרביצית סובר שם בפחות מרביצית אינם מנאים אלא ער"ן. שיטת פרמב"ם פפורש בפלכה אחרת -

5' אירובין ז"ט א"א, ופתן פיה אוכל את פדבלה ... לא פופך בה ספור ורש"י

פתנאים נחלקו מתי יש על פרוק שם מפקה - לפי רבי מאיר פרוק שבפיו נקרא משקין, ערבי יוסי כל זמן פפוא בפיו אין עליו שם משקין וערבי פודרה אחר שפזיצו על מנת שיזכא מפיו קיבל שם משקין.

6' רמב"ם פרק ט"ו אמצא אוכלין פלכה ז'

פרמב"ם פשוט דין פרוק עדין מ' גבי - שפאים מחוברים אין עליהם עם מים למנא שלכא ער"ן - ואין זכר מדין מקופ אלא מדין מחובר - ולכן לפי פרמב"ם עם פחות מרביצית פפוא מחובר לקרקע לא מנא אלא ער"ן.

ואי"כ למדנן את המעלה הראשונה בנקודות -N' גבאים -דפי"נן מים מחוברים לקרקע שלפי פרמ"ם אינן מקבלים אומא אדא לר"ן, ולפי פר"ש ופראב"ד אינן מקבלים אומא אד שיתלשו אבד אינן מנארים את פאים פאטאים שנעלו לתוכן.

פאנא מונא את פאימות פנכ"ל"ם בפי גבאים-

1' נקודות פרק א' משנה ד', אח"כ... ארבעים סופי, ופי' פרא"ש ד"ה אח"כ וד"ה ופי' תנ"ן

בכ"ל מ' גבאים כל כ"נן מים שפוא פחות מארבעים סופי.

2' ע"ש משנה ו' ור"ש ד"ה ושתה סופי... כ"נ' גבאים

פאמא דפ פאנ"ה בנקודות פיא מ' תנ"ן שלכא פסקו -מים פיו"כאים מ"ן פסל"ם ב"מות פאנ"ם -וא"פ שא"ן באומא ארבעים סופי פיות ופאים מבל"ב"ם בתדירות יש לו דין מקופ לע"ן שפאים פאטאים פנ"ל"ם בו נע"ש סופיים -ול"ן פתוספתא שפי"א פרא"ש פיא שפארת פאים פאטאים שפי"א פיא א"פ-

3' תוספות יוסא אב ע"ש ד"ה ושתה סופי

פתו"ט פ"ן שפי"ל בתוספתא פירוש פאק.

4' משנה אחרונה ע"ש ד"ה ושתה... תו"ט... מ' סופי איירי

פאנא אחרונה פאקא אי"כ ש"כ לומר שפארת מ' תנ"ן שלכא פסקו פיא מ"ן פאק, פרי פרא"ש כתב באפורה לע"ש שא"ן פאקא לפחות מארבעים סופי ולכן לא נאפא פאטא בנפ"ל"ת מ' גבאים!

5' תשובות פרי"ד תשובה א' חלק ג', אב"ד לעולם... פאטאים

לכאורה כונת פרי"ד פיא ג"כ לפאקא ופירא שקולא פיא ב"ת תנ"ן שלכא פסקו שפאנ"דו חז"ל את ע"ן פאקא א"ל דין תורה ש"ס פחות מ' סופי נארא מקופ (כל שיש בה רביעית) ונ"כ מים מחוברים בשפסקו אינן מקבלים אומא (לפי פרא"ש) א"ל שיתלשו וא"כ לא פסקו א"ל פאטאים את פאים פאטאים בפאקא, אב"ד בכל אופן פסול"ם לע"ל"ת בפחות מארבעים סופי.

6' פאטא פראב"ד דרמב"ם פרק ט"ו אומא אוכל"ן פ"ב

לפי פראב"ד נא מ' תנ"ן שלכא פסקו מנארים את פאים פאטאים פוא מ"ן בי"א ברוב.

7' משנה אחרונה בנקודות פרק א' משנה ו', ופכא אפי' לא רבו... שלכא פסקו

פנ"ק"מ ב"ן א"ס פוא מ"ן פאקא או מ"ן בי"א פוא א"ס ל"ר"ק רוב מ' גשמים כ"נ"ד פאים פאטאים.

א"ל נאק"מ פוא א"ס פאפא פיא מ"ן פאקא ופאנ"דו א"ל דין תורה אי"ן דין מ' תנ"ן שלכא פסקו א"ל ברביעית ולמא"ל, וא"ל א"ס פוא מ"ן בי"א ברוב לכאורה אי"ל רביעית -לפי פראב"ם שפארת מ' גבאים פיא מ"ן מחובר ואפ"ל בפחות מרביעית.

ואי"כ - פאמא דפ פאנ"ה פיא מ' גבאים, ופאנ"ה מ' תנ"ן שלכא פסקו מנארים את פאים פאטאים אב"ד פראב"ד אינן מנארים כמקופ.

3' *ושתה טבור כתב הר"ב חו [היא המעלה] כו' לא עלתה עבילה. וכן לשון הר"ש. ואינו יודע מה ענין עבילה לטברת מים לעזמן והל"ל השקה]:

4' ומ"ש תו"ט דלשון עבילה לא שייך במים לטברת עזמן אלא השקה נעלם ממנו ליטנא דמנ"י פ' בתרא מ"ו ז"ל אין מטבילין חמין בזמן כו' ובה"א מטבילין ופשוט הוא וכן לשון הרמב"ם שם בחיבורו שמטבילין בהם המים. ומיחו הא קשיא שהר"ב כתב ז"ל שש"ן השקה מועלת בפחות מארבעים סאה וכ"כ הר"ש שם והכי כתבו כלן שמטבילין בהן המים והא הכא בדליכא מ' סאה איירי

5' אבל לעולם על מי גבאים שלא נתלשו לא גזרו עליהן טומאה ואדרבה הן מטהרין המים הטמאין בזמן שלא פסקו מי התמציות ואע"ג דלית בהו מ' סאה שאינן ראויין לטבילה אוקמיניהו אדאורייתא ומטהרין המים הטמאיים שנשפכו בהן כדתנן התם למעלה מהן מי תמציות שלא פסקו שתה טמא ושתה טהור טהור כו', ובתר הכי תני למעלה מהן מקוה שיש בו מ' סאה שבו טובלין ומטבילין כו', מכלל דברישיא ליכא מ' סאה ולא חזו לטבילה ואפי' הכי טהרו חכמים הטמאין.

7' והכא אפי' לא רבו ולא שטפו דוקא בפסקו הגשמים בעין רבו וה"ג מי תמזית שלא פסקו היו כגשמים שלא פסקו.

מקואות פרק א' משנה ז' ... ומאילין

המאכלים הראשונים היתה מ' גבאים - דיינין פחות מארבעים סאב בקרקע - שלפי פר"ש אינם מקבלים אומא אבד אינם מאפרים את פאים ולפי הרמב"ם אינם מקבלים אומא אבד אר"ן, המאכלים השניים פוא מ' התימניות שלא פסקו - גם הם פחות מארבעים סאב אבד מנשיכים ובאים בתדירות - והם מאפרים את פאים המאכלים אבד לא את האדם והכלים, והמאכלים השלישית פוא המקוף - ארבעים סאב בקרקע - ופוא מאפרת גם אדם וכלים האבדים בה. (וצ"ע מה שלמדנו עד כאן שלשת המאכלים הראשונות מדרבנן פן שלפרי מפי"ת רביצית מים בקרקע מאפרת את פאים ואת הכלים.)

ראינו את דברי פא"מ בפסחים שרביצית מים כשרים מפ"ת לפאיבם בהם מחכים ונענות - מוכח בה"מ שלאדם אין רביצית מאפרת גם מדאורייתא. לע"ן שיצור מקוף לאדם מניין עוד מ' בפסחים -

2 פסחים ק"ט ע"א, כדתניא ורח"ל במים... ארבעים סאב ורשב"ם ד"ף כל בשרו

מפ"ת אין המקוף מאפרת את האדם בפחות מכשיצור, שכל אפו אולף בה' - ושיצור מחכים את שיצור בארבעים סאב.

ופנה, זה שאין פאיבם מאפרת אם לא שטבם כולו בבת אחת נלמד מפסוק אחר -

3 רא"ש הלכות מקואות (ס"ו: ט"ז) סי' כ"ט

אין טביבם לחציאין - וא"כ הפסוק לא בא לעלמדן שאם אין כל אפו נכנס לא אלתה לו טביבם שפרי אי אפ"ר לאבול בו בבת אחת, אלא - שבא פכתוב לומר ששיצור המקוף לעפר אדם פוא שיצור שאדם ביננו יבול לעבול בו בבת אחת - אם אדם קטן ביותר לא יפ"ר בפחות משיצור זה.

4 מ"ט ע"ג ר"ח, אומר רבינו יצחק... וליעוריות

לפי מה שפאיב"מ פס"מ ע"ת משערים בכל אדם ובכל כלי כפי מה שפוא, וחז"ל הם שקבעו שיצור ארבעים סאב לכולם.

5 דב"ש אערת זהב סי' ר"א ס"א, מיהו לא אחרו זה... מפקיטא

הדב"ש פסק מ' סאב דרבנן אבד מפ"ת אם כל אפו מתכסה בו כשרים.

6 ב"ח י"ד סי' ק"כ ד"ף וכתב בספר פמלות, ואז נראו... בעלמא פוא

פ"ח פ"י פ"י סאב דרבנן ע"כ לריק לומר שפלימוד פוא מוסכתא בעלמא - ולמאשה סובר פ"ח שכן דעת כל הראשונים.

7 שער פאים דפרשב"א פשער פראשון, ושער ארבעים סאב... דאורייתא פן

מפורש ברשב"א שיצור מ' סאב דאורייתא.

8 שו"ת פריב"ש סי' ר"ז, ... עכ"ל

פריב"ש פסק מ' סאב דאורייתא אם פאיב"א את דברי פרשב"א שפסק כן.

9 קונטרס דברי סופרים ע"ר אלחנן וסרמן (נדפס בקובץ שיצורים חלק ב') סי' ו' אות פ', ויותר נראו...

ר' אלחנן פאיב"א מפרשב"א מ' סאב דרבנן ופניחו ב"ע - ולכאורה פכוונה ש. מים שאולים בהם כל אפו פוא מפ"ת - שלריק שיצור שכן אדם ביננו מתכסה בו מפ"ת - אבד זה ששיצורו בארבעים סאב פוא דרבנן.

10 חזון איש מקואות תנינא סי' ט' ס"ק ב', ויותר מזה כתב (פ"ח)... שס', וכן שנינו... מצולם

פחז"א אצן שלא פסתפק אדם מצולם בזה שלריק מ' סאב מפ"ת!

<p>5 מיהו לא אמרו זה אלא מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא הוא, אבל מן התורה בין אדם בין כלי מתחמא בפחות מארבעים סאב רק שכולו עולה בה בבת אחת כדלפינן לעיל מהקישא,</p>	<p>4 אומר רבינו יצחק בר ר' שמואל דהא דתניא בתורת כהנים (שמי ט"ז) המעיין מטהר בכל שהו והמקוה בארבעים סאה זהו מדרבנן דמן התורה די ברביעית אם כל גוף הנטבל עולה בו כגון מחטין וצינוריות .....</p>
<p>6 ועוד נראה דלדברי הכל ארבעים סאה דנדה אינו אלא מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא הוא</p>	

7 ושעור ארבעים סאה למדו אותו מדכתוב ^{טו} ורחץ את כל בשרו במים, ומפי השמועה למדו ^{טז} את כל בשרו במים ^{טז}, מים שכל בשרו עולה בהם, והוא שעור מקוה שיש בה אמה על אמה ברום שלש אמות, ושערו חכמים ארבעים סאה. וכדתניא בתורת הכהנים ^{טז} ורחץ במים אפילו במי מקוה, את כל בשרו מים שכל גופו עולה בהן, וכמה הם, אמה על אמה ברום שלש אמות, נמצאת ^{טז} אומר שעור המקוה ארבעים סאה. ואפילו ^{טז} אדם קטן שכל גופו עולה בפחותמכן לא יטבול בפחות מארבעים, שכן קבלו מסיני, מים שכל גופו עולה בהן של אדם בינוני ^{טז}, ואפילו פחות קרטוב ^{טז} פסול, שכל ששערו חכמים כך היא, בארבעים סאה הואטובל, בארבעים סאה פחות קרטוב אינו טובל. שלשה על שלשה טמא מדרס, פחות משלשה על שלשה אפילו נימא אחת אינו טמא, נמצאים ^{טז} למדין דארבעים סאה דבר תורה, לא ^{טז} תימא דרבנן ^{טז} וקראי אסמכתא בעלמא הן, אלא דאורייתא ממש הן ^{טז}. דתניא בתוספתא ^{טז} הטמא שירד לטבול ספק טבל, ספק לא טבל, ואפילו טבל, ספק יש בו ארבעים סאה ספק אין בו, שני מקואות אחד יש בו ארבעים סאה אחד אין בו ^{טז}, טובל באחת מהן ואינו יודע באי זה מהן טבל, ספקו טמא, אלמא מדספקו טמא ש"מ דאורייתא הן.

8 סימן רצד

תשובה לא כי אלא מדאורייתא צעין מ' סאה לאדם הטובל במי מקוה. דהכי מניא ⁴ ורחץ את בשרו במים ⁵ צמי מקוה. כל בשרו מים שכל גופו עולה בהן וכמה הן אמה על אמה ברום שלש אמות. ושערו חכמים מי מקוה מ' סאה. הנה דרשו חסלה שרץ מי מקוה, ר"ל, שהמקום שטובל בו לא יהיו שארצין שיצא עתה ויטבול, אלא רץ שיהיו כבר מי מקוה, שנקוו שם מאליהן. זה מדכתיב צמי בפסוקים הצי"ת. כלומר, המים המיוחדין ⁵. ודרשו עוד מדכתיב ⁶ כל בשרו שיהיה כל גופו עולה בהן, ר"ל, בטל הן, מלשון פעלה באחד ומאה. וזהו אמה על אמה ברום שלש אמות. ר"ל, שהמקום שטובל בו האדם המצויק כל גופו ושיהיה בטל צמי שבו, דהיינו אמה על אמה ברום שלש אמות, רץ שיהיה מלא מים כשיצא האדם הטובל, לא שיהיה הוא מבוטא צמי בהתפחת המים מתחת גופו. וכל זה הוא מן התורה, וחכמים שערו ⁷ שאמה על אמה ברום שלש אמות הם מ' סאה. ושך שעור מי מקוה לכל התמונות שיהיו לו. ר"ל, שהמקוה שהוא מזהם התמונה רץ שיהיה מלא, ושאר התמונות כל שיהיו בו מ' סאה ד', כל שהטובל יתבטא בו כל צמי אמת. וכן פירש רש"י ⁸ ו"ל זה צפרק ערבי פסחים ו"ל שם צמי מקוה, מים המיוחדים שנקוו מתחלה מעגמן,

ערך כחמה שמת המורה שעור מקוה רביעית סגי, והוא שיהיה כל גוף הטובל עולה בהן. אכל חכמים שערו שעור אחד לכל הטובלים. ולקחו שעור אדם צינוני, דהיינו אמה על אמה ברום שלש אמות. והיה דתניא צמו"כ ¹ המעין מטהר בכל שהו והמקוה צמי סאה, היינו מדרבנן. ואף מדרבנן מעין מטהר בכל שהו, דאע"ג דבעלו רביעית דמקוה, משהו דמעין לא בטלו. והני מילי לדברים אחרים, אכל לטבילה אדם אף צמעין רץ מ' סאה, כדמשמע מאותה שהיה צפרק חמר בקדש ² דצעין כשופרת הנוד, דהא ארעא חלחולי מתחלחל, ואפילו הכי צעין מ' סאה צמקום אמת. וזה לא יתכן להיות כי אם צמעין. כל זה היה השר מקוה ³. ולזה אמר שצין לומר שהטובל צמקוה שצין בו מ' סאה וכנס למקדש שיהיה צמרת או הצא על הנדה שטובלה צמקוה כזה כל שיהיה כל הגוף עולה בהן צמרת אמת. ואמת שאם נפל ספק אס טבל הטובל צמי סאה אס לא שנאמר ספקא דרבנן הוא ולקולא וספקו טמא מפני שהטמא צמקוה עומד עד שידע לך שטבל כראוי. וכן אס נפל ספק בערוז דמקואות ספק יש בו כשופרת הנוד ספק אין בו, אע"פ ששערו מדברייהם כיון שעקר הטבילה מן התורה, ספק שעורו להחמיר, אכל כרת לא שמענו עכ"ד.

וכן נמי אמרינן צפרק צמרת דיומא ¹² שעורין של עושין הלכה למשה מסיני. והכי נמי אמרינן התם ¹³ צמרת קרא גופיה גבי חליצה דשערו, דמדאורייתא איכא חליצה בשערו כמו צמרת, כיון דלכשרו אחיה מצמרת צמי, שלא יהיה דבר חוץ צין צמרת למים, כי דרשינן נמי מאת צמרת הטפל לצמרת, דהיינו שערו לעשותו כצמרת ילפינן ליה. ולהא לא איצטרך הלכתא, וכי אצטרך לרובו ולמעוטו, ולמקפיד ושאינו מקפיד, וגורו וכו'. כלומר, שלמדנו מהלכה דחליצה שאסרה תורה היינו צמרת וצמקפיד. וצאו חכמים וגורו אמר קן צמעטו המקפיד וצמרתו שאינו מקפיד, וזהו דרבנן. וכבר כתב הרשב"א ו"ל צמרתו בשער המים ¹⁴ ו"ל, ואפי' אדם קטן שכל גופו עולה בפחות מכן לא יטבול בפחות מארבעים סאה. שך קבלו מסיני מים שכל גופו של אדם צינוני עולה. ואפי' חסר קרטוב פסול שכל ששערו חכמים כך הוא נארבעים סאה הוא טובל וכו'. נמצאו למדין דארבעים סאה דבר תורה, ולא תימא מדרבנן וקראי אסמכתא הן, אלא דאורייתא ממש הוא. דתניא בתוספתא ¹⁵ הטמא שירד לטבול ספק טבל ספק לא טבל ואפי' טבל ספק יש בו מ' סאה ספק אין בו. שני מקואות אחד יש בו מ' סאה ואחד אין בו טבל באחד מהן ואינו יודע באי זה טבל ספקו טמא. אלמא מדספקו טמא שמע מינה דאורייתא הן עכ"ל.

מלח כתיב צמי למעוטי מים שארצין דאזיל השחא ומיימי וטבול. כל בשרו מלח כתיב צמרת [משמע] ¹⁸ שכל גופו עולה בהן בטל ¹⁸ צמרת מים שכל גופו מבוטא בהן דהיינו אמה על אמה ברום שלש אמות רץ שיהיה הכלי מלא מים שטובל בו האדם עכ"ל. והרי הוא מצוה כמו שכתבתי.

ואמת שצין מ' סאה כחוד צמרת ולא שלש אמות, אלא שך למדו חכמים מפי השמועה, שמה שכתב צמרת אמת כל בשרו, ר"ל, כל גופו עולה בהן, שהם אמה על אמה ברום שלש אמות. כמו שלמדנו מהלכה למשה מסיני שהאזילה הכתובה צמרת היא צמרת, והאזול צימס הכפורים כצמרת. וכמו שלמדנו מפי השמועה חכמים ו"ל ⁹ דמלאכה שאסרה תורה צמרת הם אבות מלאכות ארבעים חסר אחת. ושעור כל אחד ואחד למיתה ולמלקות ולקרנן כמו שאמרו צמ"ק דערוצין ¹⁰ שעורין חליצין ומחליצין הלכה למשה מסיני. וכל הפסוק של ¹¹ ארץ חטה וגו' שדרשוהו כלו לשעורין, אמרינן התם דאסמכתא בעלמא הוא, דהא לא כתיב צמרת קרא, אלא הלכתא יניהו וקרא אסמכתא בעלמא, דהא לא כתיב משחתי קרא, אלא צמרת דארץ ישראל. ואעפ"כ עושין על השעורין צמרת ומיתה ומלקות.

⁹ ויותר נראה כן מדברי הרשב"א ר"ע חוקת הבתים דכ"ט חובא שם בשיטה מקובצת ו"ל הא דאקשי ליה אבי לרובא אלא מפתה הני דבי בר אלישיב דקפדי אפילו אמאן דחליף אמיצרא הי"נ דלאלתרי הו חזקה וכו"ת הי"נ איכ נחת דברין לשיעורין תמוה לי דארובה מתי"ס ה"ל לשימור דבי בר אלישיב לא בתוקף עלייתו בבצירי מחלת משום דכל מות חכמים כל היא שמתקנים על דרך הרוב ועל דרך הכלל לא על דרך הפרט בארבעים סאה טובל מים שכל גופו של אדם עולה בהן בארבעים סאה פחות קרטוב אינו טובל ואפילו קטן שכל גופו עולה בעשרים סאה כ"ל ומשפט מדברין דא דאין טבילה בפחות מארבעים סאה לקטן הוא משפט לא פלוג ולפי"ו אינו אלא מדרבנן אבל מדאורייתא עלתה לו טבילה לקטן בפחות מארבעים סאה ותימה גדולה לומר כן וצ"ע מאד.

¹⁰ ויותר מה כי שם דף צמרת סגי רביעית אף צמרת, ומ"ם דרבנן והדברים מתמיהים, הא הן כהדיא מקיאות פ"ב מ"א ספק יש בו מ"ם כו' וכספק דרבנן עתהו כדתנן מ"ב שם ס"ק י"ג] וכן שנינו מקוה שגמרו ומלא חסר כו' וצמרת ע"ה אף צמרת ויכדאמר פסחים ע"ז א' לעמלא אחרים עתהו וכו"ל צפרש"י, וכ"מ פ"ב דמקואות שם, וכ"מ צ"ש פ"ו מ"ח דהסר פס"ב מה"ת, וכ"מ צמרת יבמות פ"ב ד"ה נתן, וכ"מ צמרת פ"ו בה"ז וכו"ל משנה דספק כשפירש"י וכו"ל צמרת ס"ג וכו"ל, ולא כהדיא צמרת אלא שם.

בגלל דלמיוז פראשון בתורת כפנים שפאשאוים פסולים למקוה למדנן שבכדי מקוה יפא כשר חייב שי"פ
בו ארבעים סוף מ' גשמים קודם שיטלו לתוכו שלש לטין מים שאובים, ובמקרה שנפלו לתוכו שלש לטין
מים שאובים לפני שנתמלכו מארבעים סוף מ' גשמים שוב לא יתכשר צ"י תוספת מ' גשמים - כ"ג ז' פלכ"ג
למעשה ל"ג פדעות - נחלקו פראשונם מה פד"ן מדאורייתא - וכן פלמיוז פואו לימוד אמור או אסמכתא.

פלמיוז פשנן פואו בגלל לשיעור ארבעים סוף למקוה לעומת פכלשפו למצ"ן. כבר ראונן מדאורייתא
שיעור מקוה ל"ג פואו ברביעית ולמקוה נחלקו פראשונם אם פואו כשיעור פאולד מים לכסותו או כשיעור
אדם בינוני - ולפי פאונד של חז"ל פרי ז' ארבעים סוף. ומדברנן גם ל"ג פואו אין מקוה בפחות מארבעים
סוף.

פמשנן במעלה פריביעית שאנן עוסקים בפקדמה ל' אומרת במפורש שפאצ"ן נספר בכלשפו. פראשונם
דנ"ם כשיעור מצ"ן למעשה -

1' פלכ"ג מקואות לפרא"ש (סוף מ' א', ואצ"פ דבט"י רביעית דמקוה...'

שי"ת פרי" פואו שמדברנן גם במצ"ן זריק מ' סוף לטבילת אדם ולפי פראב"ד ד' אם יש במים לכסות את
האדם בבית אחת.

פרי" פביא כראו"י את דברי פל"ג בחז"ל -

2' חז"ל כ"ג צ"א, דאמר רבא סל וגרזתנא... במקום אחד' ורש"י

פמחלק את המקוה בסל או במסננת גדולים באופן שאין ארבעים סוף ב"ד אחד של פסל דין כשנ
מקואות שאין בכל א' מים מ' סוף ושנפם פסולים - ופל"ג פוכיחפ את ז' ממה שי"ש לזריק ב"א סוף
למקוה למרות שמתחת לקרקע יש חיבור ליותר מארבעים סוף מים - ופיות ואין פאולד יכול לעמוד בתוך
הקרקע אין פאים שבקרקע מלמטה פארבעים סוף - וכן פד"ן במחלק את המקוה בסל. פרי" פב"ן
שמדובר במצ"ן שפרי מקוה אינן מחובר למקורות פאים מתחת לקרקע - אלא מצ"ן - ומפורש שזריק ארבעים
סוף.

3' רמב"ם פרק ט' מקואות פלכ"ג ו', שפאצ"ן אין למימיו שיעור...'

מפורש ברמב"ם שפאצ"ן נספר בכלשפו למעשה.

4' תורת הבית לפרש"א בית שביעי פשער פשביעי, אין פפרש... בכל שפ', ואצ"פ... בשל תורה'

פרש"א פביא צדו ראו"י בשם ר"ת לז' שזריכים מ' סוף גם במצ"ן מפאדרש מ' פשילוי - ופואו מצ"ן -
מספרים בארבעים סוף ושפזבים אבילים בהם דוקא כשמציצים לפתחו של דוד - מפנ"י שי"ש שם מ' סוף -
ומסקנתו לפחמיר כדבריו מפנ"י שפואו איסור תורה. (ולמכאורה ז"ע שפרי גם לפי פרי" מ' סוף במצ"ן דרוב
בלבד?)

5' ש"ע י"ד ס' ר"א ס"א... מ' סוף, וביאור פל"ג אוות ו', בשל תורה'

פש"ע פסק שלטבילת אדם זריק מ' סוף גם במצ"ן, ופל"ג דוחפ את ראיותו של פרי" מחז"ל מפנ"י
שם המקוה שבקרקע מתחבת לזי' מים שמתחת לקרקע - אולד לא מלינן שפל"ג א חולק לפלכ"ג.

פד"ן פש"ע שם בתורת כפנים פואו שפמקוה נספרת דוקא באשבורן אולד לא בזוחלים -

6' שו"ת מפרי"ק ס' קט"ו, דפשיטא... בספק'

פמפרי"ק כתב שפסול זוחלים במקוה פשט שפואו מדאורייתא וספיקו לפחמיר.

7' ש"ע שם סוף ב', באשבורן ומ"א, בל"ג מצ"ן

פמ"א פביא את דברי פמפרי"ק מפב"י - ולאו מלינן מ' שיחלוק עליו.

וצתה נחזור למעלה פריביעית -

8' מקואות פרק א' משנן ז', למעלה מהן מצ"ן...'

מצ"ן שאין בו ארבעים סוף ופליטו בו מים שאובים ופם פרוה - א"ל שי"ש לו דין מצ"ן לנפר בכל זאת
אין נספר בזוחלים אלא באשבורן כמקוה.

9' ר"ן נזרים מ' צ"ב סוף ד"ה אבוה, מדתנן בפ"ק דמקואות... וד"ה ומכ"ל... מתחילתו' (סוף מ' א')

פרי"ן לא פבין איך שייך שי"ב ופליטו בו מים שאובים ופם פרוה - א"ל שי"ש לו דין מצ"ן למקוה לענן זוחלים - מנימ"א פאצ"ד את פמשנן
בשתי בבות - ופואו על פי דין של פתוספתא שבמקום שפאצ"ן לא פ"י"פ יכול לפי"ע לל"ג פאים פשאובים דין
כמקוה ומספר באשבורן בלבד - ופ"י"ע רישא, ובמקום שפאצ"ן פ"י"פ יכול לפי"ע גם לל"ג פאים פשאובים צד"ן
יש לו דין מצ"ן לנפר בזוחלים - ופואו פסיפא ופואו נספר בכלשפו.

10 רחב"ס פרק ט' מקואות פלכפ' ו'

רחב"ס רבין את פנשנפ כפשוטא אבדל דא פסביר איך דין כלשפו נפרד מדין זוחלין-

"חידושי פזר"ח על פרחב"ס פרק ט' מקואות פלכפ' ו', וזעל כן נראפ..."

ר' חיים פסביר שדין כל שפוא דמציין פוא שיאור ונחידא כל פחחור למציין פשלים פמציין את שיאורו א"ל פמציין עלמס שפס אפואבס דא חל עלפוס שם מציין לעפר בזוחלין - מפנ שפס פרוב.

4 אין הפרש בין מקוה למים חיים שלא לטהר באדם בפחות ממ' סאה. ואעפ"י ששנינו במקואות למעלה מהן מעיין שמימיו מועטין ושרבו עליו מים שאובין שוה למקוה לטהר באשבורן ולמעיין לטהר בכל שהוא האי לטהר בכל שוה לאו לאדם קאמר אלא לטהר את הכלים והראיה מדקתני גבי מקוה שיש בו מ' סאה טובלים ומטבילין פי' טובלין בו אדם ומטבילין בו כלים ולומר דאע"ג דבטלו רבנן רביעית של מקוה בטבילת כלים וכדאיתא בנזיר בפ' ג' מינין במעיין לא תקנו אלא אוקמוה אדיניה למטביל להטביל לו צנורות ומחטין בכל שוה.

ועוד
דאמרינן במדרש יען כי מאס העם הזה את מי השילוח ההולכים לאט שמאסו בארבעים סאה לא"ט בגי' הכי הוי ואמרו ז"ל חזרנו על כל המקומות ולא מצינו מקום ששמו לא"ט. ושילוח מעיין הוא דהיינו מי גיחון מעיין שמושחין עליו את המלכים ומתרגמין שילוח ועוד דאמרינן כיון שמגיעין לפתחו של דוד שם רוחצין זבין מכלל דמעיקרא לא זבין צריכין מים חיים ואפ"ה אין טובלין בו עד שמגיעין לפתחו של דוד כלו' שיש שם שיעור. והא דתניא אלו נאמר מקוה מעיין הייתי אומר אפי' מלא מים על כתפו ועשה מקוה לכתחילה יהא טהור ת"ל מעיין מה מעיין בידי שמים אף מקוה בידי שמים אי מה מעיין בכל שהוא אף מקוה מטהר בכל שהוא ת"ל אך מעיין המעיין מטהר בכל שהוא והמקוה בארבעים סאה לפי דברי רת"ם ז"ל נצטרך להעמידה דוקא בכלים ואסמכתא בעלמא לאחר שבטלו רביעית לכלים וזה דחוק. אבל הר"א ז"ל כתב דאפי' לאדם מטהרין בכל שוה ובלבד שיהא כל גופו עולה בהן בבת אחת. וכן כתב הר"מ ז"ל בהלכות מקואות ולדברי רבותינו הצרפתים ז"ל שומעין להחמיר בשל תורה.

6 דפשיטא דפסול דזחילה בנוטפין הוי מדאורייתא כדדרשינן בתורת כהנים מאך מעיין ובור וגו' דמעין מטהר בזוחלין והמקוה באשבורן כו' וכיון דפסול דזחילה בנוטפין דאורייתא פשיטא שיש להחמיר בספק

11 **וע"ז** כן נראה לומר בדעת הרמב"ם, דבאמת הרי הא דמקוה אינו מטהר בכ"ש הא אין זה פסול בעלמא המים, ורק דין חסרון שיעור יש בו, דכך היא הלכה דבפינן מ' סאה, ולפי' מעיין מטהר בכ"ש, כמו שמועיל על עצמו לטהר בכ"ש, הרי כמו כן מועיל גם להשלים חסרון השיעור של מי מקוה דבפינן זהו מ' סאה דוקא, וכשם מחוברין למעין הרי יש כאן שיעור שלם המשלימן. ולפי' הרי ניחא הא דריבז עליו מים שאובין דשוה למעין מטהר בכ"ש, כיון דע"י המעין אין כאן חסרון שיעור גם במי המקוה, וכלו מקוה שלם הוא, ולא איכפת לן ג"כ במה דמי מקוה הויין רובא, חדא דאכתי הרי יש כאן שיעור שלם מהמעין, ועוד דגם מי המקוה שאינן מעיין הרי ג"כ מקוה שלמה הויין פי' המעין שמשלים שיעורו, וע"כ מטהר בכ"ש, משא"כ לפנן לטהר בזוחלין, דזה הוי פסול בעלמא מי המקוה, שאין מטהרין בזוחלין, ואין המעין מועיל להכשירן לחילה, וע"כ אזלינן בתר רובא, וכל שרבו עליו מי מקוה שוב אינו מטהר בזוחלין, וכמו דאזלינן בתר רובא בכ"מ, וכש"ג.

אמנם . יו

נראה לפי עניות דעתי שיש לשכלו מאחר סוף סוף אי לאו מי הגשמים לא היה מים במקום החפשות הנהר השני אשר עובל' כמו שכחב שרי שניו בחוספתא דמקואות ומייטי ליה רבינו מאיר בחשוכו כמו שכחב המרדכי בהלכות נדה ח"ל מעיין שמימיו מועטין וריבם עליהם והרחיבו מטער בחשבורן אינו מטער בזוחלין אלא עד מקום שיכול להגוף מתחילתו פי' רבה עליו כו' עד אין אותם מקואות כשרים אלא בחשבורן עב"ל . הרי לך דבעינן שהמעין הולך שם מתחילתו ואע"ג דאיכא למימר דהיינו דווקא כשרבו הנוטפין או השואבין מ"מ אין נראה דא"כ מאי אריא במקום שאין יכולין להגוף מתחילתו אפי' יכולין נמי כשרבו הנוטפין וכל שכן השואבין אינו מטערינן בזוחלין דאי לא סימא הכי למה הולך שמואל למיעבד לבגהי מקואות ביומי ניסן משום שמא ירבו כו' יטבילם במקום שהיו המים יכולין להגוף מתחילתו קודם הפשרת השלגים . ואפילו אבוב לא פליג עליה בשבת אלא משום דמטיפא מצריך ולין הנוטפין רבים כדמשמע הנהו בהדיא אלא ודאי נ"ל דהא דקתני מעיין שמימיו מועטין ורבה עליהם והרחיבו כו' דהאי ריבס לא היינו שרבו שאר המים על המעיין אלא כלומר שהוסף מים על המים הראשונים שבמעין ואפילו הכי אין מטער אלא במקום שיכולין להלך שם וכן מדומה איני סבן פסק הראב"ד בהלכות נקוה שיש משמא רבינו שלמה בן אדרת מביאו בספר תורת הבית שלו אבל מה אעשה בהיותי חונה על פני השדה מקום אשר אין ספרים נמאליים ועוד נראה לע"ד להתמיר ולאסור מאחר שגראש לעיניי שבהעלר השמים וגא יהיה מער אין מים באותו נהר כלל וכשירדין הגשמים מתהום אש כן יש לאסור מפני מראית העין דאפילו נאמר שבה מיהר האחר וכדכתבתי מאן דחזו שבימו' הגשמים מסהוי' ובהללא הגש' יבש לגמרי סבר שאינו אלא ממי גשמים דוקא ואם יתיר לעבול בו דרך זחילתו אש. כן נפיק מויתם חורבא דלחי למבעל בני גשמים ממש אפילו ככהו זוחלין וכוולא תלמודא אשכח דחבו חכמים למראית עין

למדנו את שיטת ה"ר"ן ע"פ התוספתא שגם במצ"ן מצינו מוצאים ורבו עליו מים שאובים ניתן לטבול בזוחל"ן שבו במקום שפיו מימיו יכולים להציץ ולטבול בשאובים, וכן את מה שפירשנו מפרש"י דבריו פונטאים על הזוחלים שניתן לטבול בנדר הזוחל במקום שהזוחלים פיו מציצים לטבול פונטאים, מאידך, ראינו את תשובת המפרש"ק שפירש את התוספתא באופן פשוט - שאפילו אם רבו הזוחלים אין לטבול בנדר הזוחל אלא במקום שפיו הזוחלים יכולים להציץ לטבול פונטאים. להלכה סתם פשוט שכל המפרש"ק שברבו הזוחלים ניתן לטבול בכזו אם כשהוא זוחל - וכן כתב הרמ"א, אבל פ"ק חולק וחושה לדברי המפרש"ק.

ה"ר"ש מלינו פירש אחר בדברי התוספתא -

ה"ר"ש נקודות פרק א' משנה ז', תנא בתוספתא...

לפי ה"ר"ש מדובר בשלל פוסקים שם מים שאובים אלא חפר סביב המצ"ן ופירש אותו - ואינו מספר בזוחל"ן אלא במקום שפיו יכול להציץ קודם שפירש.

ה"ר"ש פירש כן גם במשנה לקמן -

נקודות פרק ה' משנה ג'

ה"ר"ש כאן ישנם כמה חידושים: קודם כל ה"ר"ש הוכיח שלל מדובר בשריבה שאובין מזה שפירש פ"א כ"ו שפ"ה - שמספר הזוחלים במקום שפיו המים זוחלים בתחלה - וסובר ה"ר"ש שם רבו שאובים אין לטבול בזוחל"ן אם במקום שפיו המים זוחלים בתחלה - ופירשנו שראינו במפרש"ק שברבו שאובים אין לטבול אם במקום שפיו הזוחלים מציצים לטבול פונטאים. שנית מה שכתב ה"ר"ש בפירושו לתוספתא לעיל שמרחיב את המצ"ן ע"י חפירה ולא פוסק לו שם מים שאובים בכל זאת אין לטבול בזוחל"ן במקום שכל פיו מ' המצ"ן מציצים בתחלה ושלשית - בסיפא של המשנה, פ"ה עומד - ש"מ המצ"ן לא פיו זוחלים ופירש את המצ"ן באופן שגשמו מימיו זוחלים אינו מספר אלא באשבורן - ולכאורה מצי"ל פ"ה שם מ' המצ"ן פיו זוחלים בתחלה פ"ה לפי ה"ר"ש מפורש בר"ש במקום התוספת אינו מספר אלא באשבורן ומה נתיחדש בזה ש"מ המצ"ן לא פיו זוחלים בתחלה - וכי פ"תי אומר שבזה תספר גם התוספת בזוחל"ן

חזון איש נקודות קמ"א סימן ו' ס"ק ב', אבל אם פיה עומד... פראשון

כוונת ה"ר"ש פ"א שמצ"ן שלל פיו מימיו זוחלים ונצטו זוחלים ע"י שפירשנו אינו מספר דרך זחילה כ"ל

וכנראה סובר ה"ר"ש שזה שמצ"ן מספר בזוחל"ן ולא המקור הוא דוקא כצ"ן מצ"ן דפיינו שפ"מ פ"מ מ' המצ"ן ע"י זחילה פ"א זחילה עבדית, ומקום זחילה פ"א מקומו פ"ש של המצ"ן אבל אם רוב המים פ"מ שאובים - גם במקומו המקורי של המצ"ן אינו מספר אלא באשבורן, ואם פירש את המצ"ן אינו מספר במקום פונטאים אלא באשבורן, ואם המצ"ן פ"ה עומד - שלל פיו מימיו זוחלים בתחלה ופירשנו זוחלים ע"י פירשנו - כל המצ"ן מספר באשבורן בלבד. (וכל זה פ"א ע"י המצ"ן אלא בזוחל"ן אבל כל המחובר למצ"ן מספר בכלל גם אם הרוב שאובין וגם במקום הפירשנו)

וכל זה פ"א לפי ה"ר"ש, אבל לפי ה"ר"ן בנדרים גם ברוב שאובין המצ"ן מספר בזוחל"ן במקום שפיו המים מציצים לטבול פונטאים. ה"ר"ן שם מסביר את דברי המשנה בפרק פ"ה -

ה"ר"ן נדרים מ"א ע"א (משנה ד"ה ומכח מקום), ופיינו נמי דתנן... מספר בזוחל"ן

לפי ה"ר"ן פירוש בר"ש פ"א הוא שפירשנו עליו מים שאובים ופ"תי את מפרשות זחילה - אבל לא פירשנו את מקום זחילה - ולכן מספר בזוחל"ן ובכל שפ"א, ובסיפא ע"י תוספת פונטאים זוחלים פ"מ גם ל"ל ממקומו המקורי - ושם מחלקים בין מקום שפ"ה זוחל בו בתחלה מספר בכלל ובזוחל"ן ואילו במקום הפירשנו מספר בה"ס אלא באשבורן.

שם בר"ן בסוף פירוש, וז"ל... וד"ה אבל דעת הרמב"ם ז"ל... באשבורן

שיטת הרמב"ם במשנה פ"א שמצ"ן מימיו זוחלים לתוך אמות שבר"ד - אם שפ"מ מים שאובים לתוך המצ"ן ע"י פ"ל מספר גם בזוחל"ן אבל אם שפ"מ את פ"ש אובים לתוך פ"א ופ"ש אובים פ"מ פ"ר - אין לטבול מים שבאמות כ"ל - ואם רבו מ' המים בלמות ד"ן כמקומו ל"ל באשבורן, ומה שכתב בתוספתא ש"ש פ"ד ב"ן מקום שפ"מ פיו זוחלים שם בתחלה ל"ל מ' שפ"ה - פ"ה ה"ר"ן מדובר במקור המצ"ן ע"י מ' אפילו שם אין לטבול בזוחל"ן אלא במקום שפיו המים זוחלים ל"ל בתחלה.

רמב"ם פרק ט' נקודות הלכה י"א, השגת פראש"ד, וכ"ל משנה... למיסתם סתומי

פכ"ל משנה תמה איפה מצינו ה"ר"ן שפסק הרמב"ם כ"ו התוספתא בכלל - וי"תן שלל פ"ה הרמב"ם במקור המצ"ן ע"י אב"ט בזוחל"ן גם במקום פ"ה.

בנצטו למשנה, פשוט פ"ה פסק כ"ו ה"ר"ן שברבו זוחלים מספר בזוחל"ן, וסובר שלל פ"ה הרמב"ם אין התוספתא להלכה - ולכן לא פ"ה את כל ד"ן (א"א ש"ע ל"ה פ"ה א"א את ד"ן פ"ה - פרק ה' משנה ג')

אזל חס היה עומדונעשה זחל ע"י אדם נפסל מקומו הראשון,

1' מקואות פרק ה' משנה ד', ורש"י שבת ק"כ ע"א ד"ה כ"ל, רבי יודנה, ול"א נאמר, רבי יוסי

דפי הת"ק זה שכתוב, ולמקוה מים קראו ימים' מלמד שפיהם נקראים מקוה. דפי רבי יודנה מדובר דוקא בים גדול ומת שכתוב, ימים' דשון רבים פכונג דתערובת מ' פנחלים שיש בו, ולפי רבי יוסי כולם מציינות - וזה שקראם הפסוק מקוה דלמד שפסוטים לזבים, להז"י"ה עם הפחורע, ולמי חסאת.

2' מקואות פרק ה' משנה ו'... ואלה הכלים אפורים'

דל מ' ים שנפרד ממים יש לו דין מציינ' לטבר בזוחלים- אבל אינו מטבר בפחות מארבעים סאב. (לכאורה דפי פראשונג, שאין זורק במ' סאב במציינ' אפורש כאן שדין כלשפו תלוי בחיבור למציינ' ואילו דין זוחלים תלוי בפיותו מ' מציינ').

3' חולין ד"א סוף ע"א, וחולין ד"א בצי כוונג... באויר' (ד-א ע"ג) ורש"י

הפ' אמיןא ש"ל פתח מדובר ב"ל שנתלש ונפל עם הכלי דל"א מ"שפו חשב עליו ובכל זאת מטבר - פרי שאין זורק כוונג לטבר- אבל פ"מ דחתה את פראו"י"ה ומדובר ביושב מ"לפ - וחיזושו של המשנה פוא שד"א לזרז' חז"ל ד"א גש של עש או ד"א לז"ל באויר.

4' ע"ע יו"ד סי' ר"א סעיף ה'

א"ל שפדלכ"ה פ"א שפמקוה מטבר ג"ס דל"א כוונג, למעשה אין לטבול באויר!

5' ע"ז ע"ס ס"ק ו' וש"ק ס"ק כ'

הע"ז דלמד שבע"מ יש לו דין מציינ' ג"ס לענן כלשפו ולפי הש"ק אינו מטבר דל"א במ' סאב כמקוה.

ופנה, דע"ל דלמדנן עם דין המציינ' שפמשיכו לתוך בריכה - ע"ס נפסק פזרימה ממציינ' לתוך פבריכה יש דבריכה דין מקוה-

6' ע"ק ס"ק ד',... ונ"א כ"כ פכא'

המפר"ק דלמד מטל שנתלש שז' שנח יש לו דין מציינ' אבל דפי רוב ראשונג אינו כן ופסב"ר הש"ך שדוקא ב"ל שנתלש ב"א איבד את שם מציינ' מעליו כשנפסק ממנו אבל ד"א במשק את המציינ' לתוך בריכה.

ראינו את המשנה עם זה שפנלספיס דינמ כמקוה-

7' פ"פ"מ דלמרב"ס דפרק ה' משנה ה',... פנפ"ל"ה ב'ה'

דפי פמרב"ס מ' מציינ' פנלספיס אינמ כמציינ'

8' ע"ע ע"ס סי"ג

פלכ"ה כ"מ ע"ש פמרב"ס

וא"כ- בנצח למעלה הרביעית המשנה ריש נקודות:

למדנו את דין של המשנה- נצ"ן שמיאיו מוצאים ורבה עליהם מים שאובים שמערב בכלשם ובאשבורן
ראינו גם את התוספתא המחלקת בין מקום שפיו מיאיו מציאים לבלין מקום שלכא פיו
מציאים

וראינו גם את המשניות בפרק חמישי- משנה ג' נצ"ן שפוא מושק כנגד ריבה עליו ופמיכו פרי פוא
כמו שפיה. פיה צומד וריבה עליו ופמיכו שוף למקוה לטער באשבורן ולמציין לטער בו כל שפ.

את משנה ה' פזוחל"ן נמציין ופנטפ"ן כמקוה פצי רבי לזוק על פזוחל"ן שרבו על פנטפ"ן שפן כשרין.
ואת סוגיית פזח' על פחש עלטבלה בנפרות שחא ירבו פנטפ"ן על פזוחל"ן (ש"ע ס"ב)

את משנה א' על פמציין שפזבירו על גבי בריכה ופפסיקו פרי פוא כמקוה חזר ופמיכו פסוד לזבין
וכו' (ש"ע ס"ו)

גם ראינו את דין של פשו"ע בסעיף י"א על מים שאובים שפמיכו עליהם מ' נצ"ן שאפילו גם
פשאובים פס פרוה כשרים לטבלה -ופרמ"א כתב שכשרים לטבלה באשבורן בלבד.

פר"ן- דפי שיטת פראב"ד- פירש את המעלה הרביעית לזדדן- דפיין שבמקום שפיה מפלך בתחלה גם
אם רבו פשאובין אפטר לטבול ומער, גם פזוחל"ן וגם בכלשם ואילו במקום שלכא פיה מפלך אם רבו
פשאובים מער באשבורן ובה' סוף בלבד, וזה פפש בתוספתא, ובגדל, וצדותו של רבי לזוק ל"א פסם
רבו פזוחל"ן כולו מער פזוחל"ן ובכלשם כולל במקום שלכא פיה מפלך בתחלה, ופחש בנפרות פוא דוקא
בנפרות פמכזבין בקי"ף או בנפר שאינו כוזב אבדל במקום שלכא פיה מפלך בתחלה, ופ"ו דברי פר"ן פמציין שפזבירו
על גבי בריכה ע"כ פוא דוקא בשמ' פמציין מרובים נאשר פשאובים, ולדבריו דין של פשו"ע במציין שפמיכו
למקוה שאובים שאבילים בו פוא דוקא כמו שכתב פרמ"א -דפיין באשבורן, שפמציין מכשיר את פשאובין
עם כשפם פרוה אבדל אין עליהם דין נצ"ן אולכא מקוה.

דפי פר"ש (וברובו גם פמפרי"ק סובר כן) פמעלה פריבצית פיא שפמציין מכשיר את פמים פשאובים
לטיילה עם כשפרוב פם פשאובים אבדל לכא יטר אולכא באשבורן (א"ל שמער בכלשם) ואם פרוה פם
פזוחל"ן מער דוקא במקום שפיה מפלך וזו פפש בתוספתא, ובגדל פ"ו פר"ש שלכא מדובר בתוספת מים
אולכא בפרחבת פמציין בחפירה ודין שבמקום שפיה מפלך בתחלה מער פזוחל"ן ובתוספת באשבורן
בלבד, ואם פיו מ' פמציין צומדים וצמס פזוחל"ן אינו מער פזוחל"ן כולל, וצדותו של רבי לזוק ל"א שברוב
פזוחל"ן מליטרפ"ם פנטפ"ן אבדל בנצח לטער בנפרות פזוחל"ן אינו מער אולכא במקום שפיה מפלך
בתחלה, ופחש בנפרות פוא פשוט נאד- פסם רבו פנטפ"ם אין לטבול בדרך פזוחל"ן כולל, ופמשנה במציין
שפזבירו על גבי בריכה לטבול קשה דפי פר"ש פמשנתה שברביכה פמחוברת למציין ד"נב כמציין -
ופרי דפי פר"ש גם ברוב פזוחל"ן אין לטבול במקום שלכא פיה מפלך בתחלה, ופ"ו אפטר לומר פמשנה
אוסקת בדין כלשם בלבד וסוברת שכל פמחובר למציין מער בכלשם -אבדל מסוף דברי פמשנה בפפסיקו
וחזר וחברו שפסוד לזב"ם... משמא שפנדון פוא כל ד"נ מציין ולא רק כלשם! ופדין בש"ע י"א במים
שאובים שפמיכו עליהם מ' נצ"ן בודאי אינו מער אולכא באשבורן כמו שכתב פרמ"א.

ושיטת פרמב"ם במחלוקת שני"ה- פרמב"ם פרק ג' פל' ו' פביא את המעלה הרביעית, פמציין שמיאיו
מוצאין ופרבו עליו מים שאובים שוף למקוה שאין מעפרין במים פנמשכין ממנו אולכא במים פנקוין וצומדין
באשבורן, ופר"ן פבין שכונתו לפסוק כמו פתוספתא וכפבנת פר"ן שברוב שאובים אינו מער באשבורן
במקום פתוספת אבדל במקום שפיה מפלך מער גם ברוב שאובים (ולשון, במים פנמשכין ממנו, לטבול
משמא כן) ואם פרוה פזוחל"ן מער גם בתוספת דרך פזוחל"ן, אבדל פב"י און שלכא פסק פרמב"ם כמו
פתוספתא -ופראב"ד שפשיע על פרמב"ם בפלכ"ה י"א בדין פנדל ופביא את דברי פתוספתא ולכא פשיע
עליו בפלכ"ה ו' משמא ק"ת כדברי פר"ן, ודין נצ"ן כנגד כתבו פרמב"ם בפלכ"ה י"א ולפי פר"ן חילק פם בין
אם שפך את פמציין בלמחית פמציין שזם ברוב שאובין מער פזוחל"ן (לפי פר"ן) דוקא במקום שפיה
מפלך לזבין אם שפך את פמים לתוך פמחות פנמשכות שזם במקום שפיה מפלך אינו מער פזוחל"ן -
ולפי פר"ן (כפבנת פב"י) זפו אם פוסי"ף נצ"ן אבדל אם פוסי"ף מים שאובים ורבו על מ' פמציין אין אבילים פם
כולל -ופב"י און שזם בשאובים סובר פרמב"ם שמער באשבורן, (ופשמת לשון פרמב"ם משמא שבריפסא
כבר פיו פמים פזוחל"ן מפמציין לתוך פמחות ופכל נכלל במקום שפיה מפלך ולכן מער גם ברוב שאובים
אבדל בפיפא לכא פיו מ' פמציין פזוחל"ן לתוך פמחות ומער באשבורן בלבד -אבדל בכלשם- ופיין כמו
פמעלה פריבצית משמא אולכא שפשמת פראב"ד כנראפ מבוססת על פבנפ אחרת בדיבריו) ובדין ריבוי
פזוחל"ן על פנטפ"ן בנפרות- דפי פר"ן סובר פרמב"ם שפחש פוא דוקא במקום שלכא פיה מפלך אולכא
אם פריבוי פיה שלכא בלמחית פמציין צלמה, ולפי פב"י בכולו, ודין ריבוי פנטפ"ם במשנה פוא צ"ן אחר לטמרי
שמפ שנט"ף פמציין דין כמקוה וצדותו של רבי לזוק פוא בתצרות פנטפ"ם ופזוחל"ן נאוות נצ"ן שפרוב
קובע אם מער פזוחל"ן או באשבורן, וגם בדין פמציין שפמיכו לתוך פבריכה יש לרמב"ם פירוש אחר -
נראפו לקמן, וסעיף י"א דפי פרמב"ם- לטבול פוא ע"כ דוקא לטער את פשאובים לטבילה באשבורן
אבדל לכא דרך פזוחל"ן.

פש"כ פירש את דברי פשו"ע דפי פירוש של פר"ן פסם רבו פשאובים או פנטפ"ם אינו מער במקום שלכא
פיה מפלך אולכא באשבורן ובמקום שפיה מפלך מער גם דרך פזוחל"ן וברוב פזוחל"ן מער דרך פזוחל"ן
עם במקום שלכא פיה מפלך -וכך פסביר את סעיף י' שמדובר בראב פזוחל"ן, אבדל פוא צלמו פסק כמפרי"ק
ומחילכא גם ברוב פזוחל"ן מער באשבורן בלבד במקום שלכא פיה מפלך, ובמקום שפיה מפלך מער
פזוחל"ן דוקא ברוב פזוחל"ן.

ופס"ז סובר שכל פמחובר למציין מער פזוחל"ן גם ברוב נצ"ן ופחש בנפרות פוא שיטבול במקום שאין
לו חבור למציין -ולע"ז איך פפרש את המעלה הרביעית!

ראינו את המשנה ריש פרק חמישי במצוין שהצבירו על גבי בריכה ופסיקו פרי פואו כמקופ. חזר ופשיכו פסול לזבים וכו' והזכר שערמב"ם פירוש לדברים משל-

1' ופיה"מ דערמב"ם פרק ה' מקואות משנה א', ואוס העביר אלה מ' המצוין על גבי בריכה...

לפי הרמב"ם אם מ' המצוין מתאספים בבריכה ואינם ממשיכים לזחול מחוץ לבריכה יש לפס דין מקופ. ואם שוב התחילו לזחול מל"ד השני של הבריכה אין עליהם דין מים חיים לזבים וכו'.

2' רמב"ם פרק ט' מקואות ה"ט, ה"ו מ"ח נמשכים... וכו' משנה

אף שערמב"ם לא כתב כן במפורש. הכולנו פ"א שדוקא לענין אבידת זבים אין לו דין מצוין אבל הבריכה נספרת בזחולין כמצוין (כשפ"מ זוחלים לחוץ).

3' בית יוסף י"ד ס"י ר"א (ס"ו) ד"ה ורמב"ם כתב

הב"י הסתפק אם ע"ב בבריכה ריקנית שנתמלאה מ' מצוין בלבד תאבד את שם מצוין כשנסקה וזחילה. ופ"א מפירוש המשניות שהמשנה מדברת ע"ב באופן שכזה ומפרי"ק פ"בין כן ברמב"ם.

וכ"ז בה שיטת הרמב"ם שהפסול פואו בה שהזחילה נפסקה ואין לבריכה לזרות מצוין. אבל לפי הר"ש שראינו - פירוש הוהפסיקו פואו שנפסק הקי"לוח מן המצוין לבריכה צ"ל יש מקום לחקור אם יש נפק"מ בין אם בבריכה פיתה מלאה מ' גשמים מקודם או שנתמלאה מ' מצוין - פ"אם דינם של מ' מצוין שאינם מחוברים למצוין כמצוין או כמקופ -

4' ב"י לע"ד ד"ה מצוין, ולפי דבריהם...

הב"י הסתפק.

5' פרישה שם אות כ"א, אלא שקשה ל'... עליה, ואז קשה... ודוק'

הפרישה פ"א את לשון המשנה - שפ"א משונה מכמה גשמים - צ"ה רמב"ם בפיה"מ ופ"בין שלכ"ז מדובר בשפ"א פיתה ריקנה ונתמלאה מ' מצוין - וא"כ סובר הפרישה שגם לפי הר"ש (וע"א פראשנים) נפסלה הבריכה כשנסקה ומצוין אף אם מ' בבריכה פ"ו מ' מצוין.

המאלות הפאחרונות פן המלות בהלכות מצוין -

6' מקואות פרק א' משנה ח' ופיה"מ דערמב"ם

המאלה הפחישית פ"א מצוין שמחמת קלקול בלזרות פ"אם אינן בכלל. מים חיים' ומחילא פסול לזבים וכו' אבל יש לו דין מצוין לעפר בזחולין (ובכ"לש"ו).

7' ש"ע י"ד ס"י ר"א סכ"ח

בג"ע לע"ד ע"כ שאר הפ"אם אין המצוין נפסל בשינוי מראו וע"כ מכשיר את המחור לו.

ופנה. רש"י בשבת פ"ב ד"ה ע"ב בלזרות למים חיים ע"כ לזבה -

8' רש"י שבת ס"ה ע"ב ד"ה וסבר, ואנן קבלתי... אינה אצוניה מים חיים'

רש"י פ"ב מרבו פ"אם ע"כ אצוניה מים חיים ופחש בריבוי פ"אם שפ"א מ' אצוניה מים חיים דין מים חיים בימות הפ"אם. ורש"י חולק עליו.

³ וְהַרְבֵּב כַּחַז צִפֹּרֵי מֵהַלְכוֹת מִקְוֹת (ה"ט) הוּא

מימי נמשכים לתוך צריכה שהיא מלאה מים ונקוין שם הרי אותה הצריכה כמקוה היא יוצא חוץ לצריכה הרי זה פסול לזרים ולמטורעים ולקדש מהם מי חטאת עד שידע שיצאו כל מי המקוה שהיו בתוך הצריכה עכ"ל. נראה מדבריו שהוא מפרש דמתימין צריכה מליאה מי מקוה עסקינן והא דקתני מתימין והפסיקו היינו לומר שמי המעין היו יורדים לצריכה ולא היו יוצאים חוצה לה ולפיכך הרי היא כמקוה דכיון דאין מי המעין נמשכים ויוצאים ממנה אף על פי שעדיין קילוח מי המעין יורדים לתוכה אינם מעלים את המים שבצד הצריכה מדין מקוה ואם אחר כך המשיכו כלומר שעשה שימשך ויצא מהלך האחר פסול לזרים וכו' עד שידע שיצאו המים הראשונים שירדו מהמעין לתוך הצריכה דכיון שנקו צריכה פסק מינייהו שם מים חיים ולפיכך פסולים לזרים וכו' ומכל מקום דינם כמעין לענין טבילה דכיון שמי המעין נכנסים לה ויוצאים ממנה מעלים הם את המים שבצריכה להיות כמעין והיא דאין צריכה מים כלל והמשך מי המעין לתוך הצריכה והם נקוין שם ואינם נמשכים לתוך איכא לפוקי אי סבירא ליה להרמב"ם דהוּו כמקוה כיון דאינם נמשכים או אי הוּו כמעין כיון דאין מים אחרים בצריכה וכן כתב מהר"ק בשורש קנ"ו (בסופו) דמשמע מתוך לשון הרמב"ם שהוא מפרש משנה זו כשהיתה הצריכה מליאה מים אחרים שאינם מן המעין ע"כ (יג). ומיהו מדברי הרמב"ם בפירוש המשנה משמע דנלא היו צריכה מים קודם שהעביר המעין עליו מיירי ואם באלו להסכים דבריו אלו עם אלו אפשר שמה שכתב שהיא מליאה מים ונקוין לאו למימרא שהיתה מליאה מים קודם שהעביר המעין עליה אלא היינו לומר שעל ידי העברת המעין עליה היא מליאה מים וז"ע וכתב מהר"ק בשורש קנ"ו שהראב"ד בספר צעלי הנפש פירשה להא דהעבירו על גבי צריכה צריכה ריקנית שמלאה ממי המעין ואפילו הכי קאמר דאם הפסיקו הרי הוא כמקוה ע"כ (יד):

⁴ ולפי דבריהם אם היתה

צריכה זו ריקנית והמשך לתוכה מי מעין אף על פי שהפסיק הקילוח הנמשך מהמעין אפשר שמים הללו הנקוין בצריכה עדיין דין מעין עליהם וז"ע:

ונתמלא מים מהמעין דיש לו דין מעין אלא איצטרך לאשמועינן דכשהפסיק אחר כך המעין דיש עליו תורת מקוה דהוּו אמינא עדיין תורת מעין עליה כיון שנאסף שם המעין ואתי שפיר נמי הא דבסוף תורת מקוה עליו לענין זבין כיון שהופסק ממנו פעם אחת המעין והיה על המים שבצריכה שם מקוה הוּו לא מיקרי מעין עד שיצאו ממנו כל אותן מים ראשונים ואתי שפיר נמי דאיצטרך רבינו לאשמועינן דחזרה להיות דין מעין דהוּו אמינא דוקא בראשונה שנאסף כל המים מהמעין מה שאין כן בסוף שכבר הופסק דוק. ואף על פי שלשון רבינו לא משמע הכי וכמו שכתבתי לעיל מכל מקום נראה לעיניה דעמי לדחוק ולפרש כן שהרי גם הרמב"ם כתב לתוך צריכה שהיא מליאה מים ומהר"ק בשורש קנ"ו כתב שם דהרמב"ם משמע שפרשם היו זה מים מקודם לכן ואפילו הכי כתב צ"ח יוסף כיון שבפירוש המשנה משמע דאיירי באין בהן מים תחלה יש להשוות דברי הרמב"ם עם פירוש המשנה ולפרש מה שכתב שהיא מליאה מים רצה לומר שעל ידי המשכת המעין עליה היא מליאה מים והכי נמי נראה לפרש דברי רבינו שהמים הנמשכין שם מהמעין נקוין ויטמדין תוך הצריכות ומה שכתב חזק להיות לה דין מקוה רצה לומר חזק שנאסף ממנה שם מעין ונעשה מקוה וכמו שזכרנו לומר במה שכתב רבינו מיד אחר זה במעין שהעבירו על גבי כלי וכו' חזק להיות לו דין מקוה דוק:

⁵

א"א שקשה לי דאם כן מאי שנא תחלה דהיה לה תורת מעין אף לענין טבילה זבין ומטורעין ולא אחר כך כשחזר והעביר עליה

ועוד קשה למה שינה במשנה מעין שהעבירו על גבי מקוה והפסיקו הרי זה כמקוה הוּו ליה למימר אינו אלא כמקוה ולא מעין דהא מה שיש לו דין מקוה זהו פשיטא ועוד קשה דהוּו ליה לאשמועינן תחלה דבשעת העברה ראשונה יש לו דין מעין ולפי מה שכתב הרמב"ם בפירוש המשניות אתי שפיר הכל דמשמע מדבריו דנלא היו צריכה מים קודם שהעביר המעין עליו מיירי ואם כן זהו פשוט מתחלה כשהעביר המעין על הצריכה דהיינו חפירה בלא מים